

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

ΙΑΡΥΜΑ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥ

Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε ιδρύματα και σε δομές κοινωνικής φροντίδας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στόχος της μελέτης

- Η μελέτη υλοποιείται από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή & Δημήτρη Τσάτσου από το Δεκέμβριο 2013
- Στόχοι:
 - ⇒ *Διερεύνηση και καταγραφή εκπαιδευτικών αναγκών ενήλικων ατόμων με αναπηρία που διαβιούν σε ιδρύματα ή λαμβάνουν υπηρεσίες από δομές κοινωνικής φροντίδας*
 - ⇒ *Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης*

Μεθοδολογία έρευνας

- Δομημένα ερωτηματολόγια σε επαγγελματίες που απασχολούνται σε φορείς/δομές που παρέχουν υπηρεσίες σε ενήλικα άτομα με αναπηρία
- Προσωπικές συνεντεύξεις με ενήλικα άτομα με αναπηρία που λαμβάνουν υπηρεσίες /εκπαίδευση από δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας

Μεθοδολογία έρευνας

Έρευνα σε φορείς

Βασικοί άξονες ερωτηματολογίου

- *A: Δημογραφικά στοιχεία ερωτώμενου/ερωτώμενης*
- *B. Χαρακτηριστικά του φορέα (προφίλ φορέα, κατηγορίες αναπηρίας στις οποίες απευθύνεται, είδος παρεχόμενων υπηρεσιών)*
- *Γ. Απόψεις σχετικά με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των ενήλικων ατόμων με αναπηρία (αναζητείται η άποψη του εκάστοτε επαγγελματία σχετικά με την εκπαίδευση και τα ειδικότερα αντικείμενα εκπαίδευσης, με βάση και τη μορφή της αναπηρίας)*

Μεθοδολογία έρευνας

Έρευνα σε φορείς

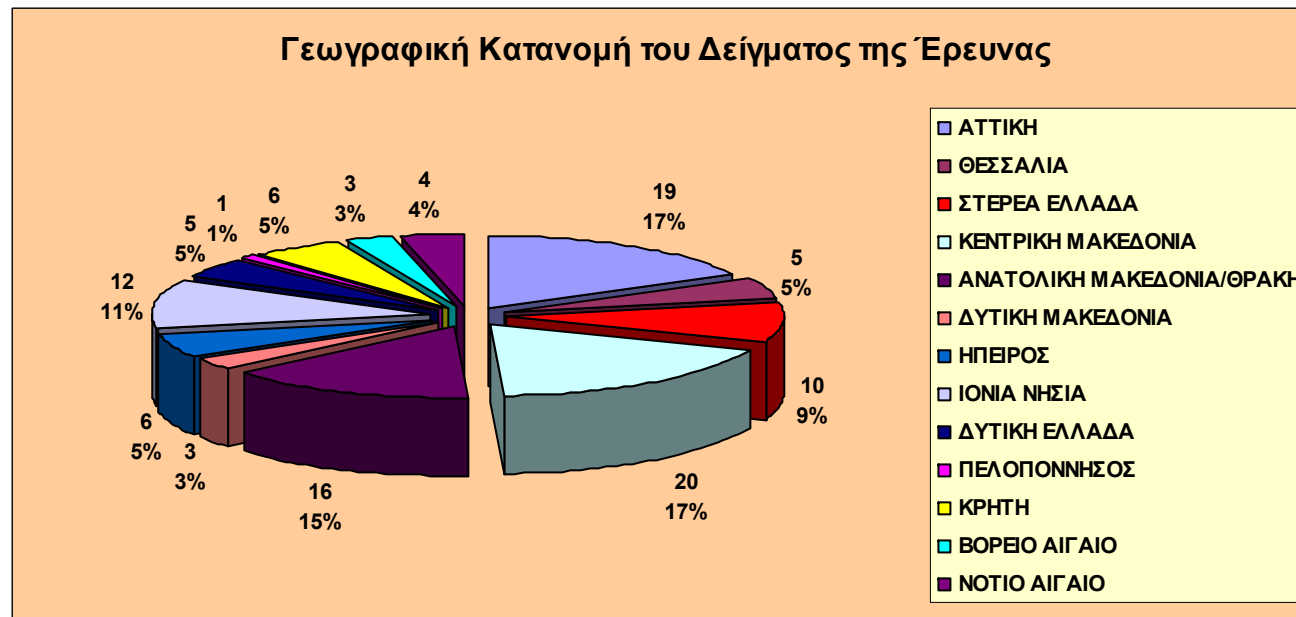
Αποδέκτες ερωτηματολογίου, *165 φορείς*

Οι φορείς:

- *Είναι ιδιωτικοί και δημόσιοι.*
- *Απευθύνονται (αν όχι μόνο, και) σε ενήλικα ΑμεΑ.*
- *Παρέχουν υπηρεσίες φιλοξενίας ή/και εκπαίδευσης σε ΑμεΑ.*
- *Λειτουργούν Κέντρα Δημέρευσης, Προστατευόμενα Εργαστήρια.*
- *Καλύπτουν το σύνολο της επικράτειας.*

Συγκεντρώσαμε: 110 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια.

Γεωγραφική κατανομή δείγματος

Μεθοδολογία έρευνας

Συνεντεύξεις με άτομα με αναπηρία

Βασικοί άξονες οδηγού συνέντευξης

- Δημογραφικά στοιχεία
- Εμπειρία από εκπαιδευτικά προγράμματα (σε τι προγράμματα μετέχει ή έχει μετάσχει στο παρελθόν)
- Διερεύνηση των εκπαιδευτικών του αναγκών (τι θα ήθελε να μάθει)

Δείγμα συνεντεύξεων

Διενεργήθηκαν 24 συνεντεύξεις

- 12 γυναίκες – 12 άνδρες
- Ηλικίας από 18 ως 55 ετών
- 4 διαβιούν σε δομές – 20 μένουν με μέλη της οικογένειάς τους
- Όλοι λαμβάνουν υπηρεσίες από φορείς κοινωνικής φροντίδας και μετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα
- Βασική αναπηρία ήταν η νοητική υστέρηση, σε κάποιες περιπτώσεις σε συνδυασμό και με κινητική αναπηρία ή με αυτισμό.

Βασικά ευρήματα

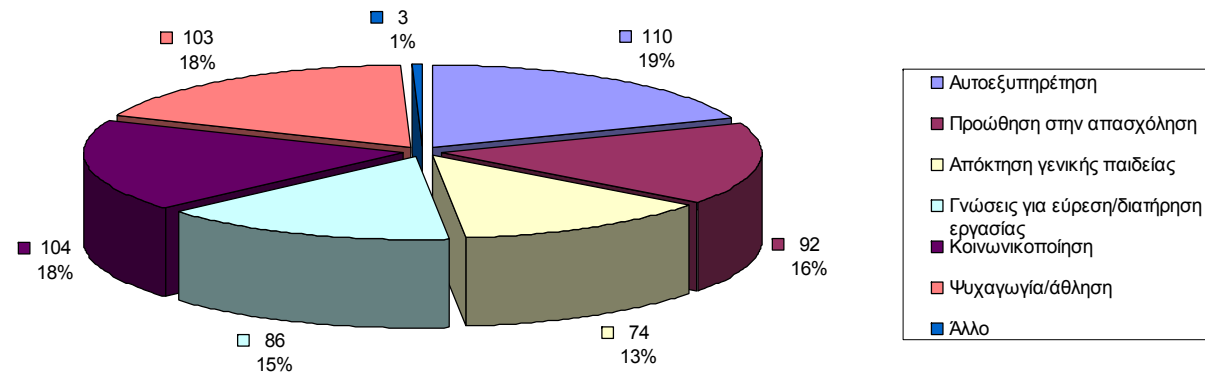

Βασικός στόχος της δια βίου μάθησης

- ❖ Αυτοεξυπηρέτηση (19,1%)
- ❖ Κοινωνικοποίηση (18,1%)
- ❖ Ψυχαγωγία/άθληση (17,9%)
- ❖ Προώθηση στην απασχόληση (16%)

Βασικός στόχος της διά βίου μάθησης

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Βασικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Για το σύνολο των κατηγοριών αναπηρίας, με διακυμάνσεις

- ❖ Αυτοεξυπηρέτηση (19,73%)
- ❖ Κοινωνικοποίηση (17,81%)
- ❖ Γενικές γνώσεις (15,57%)
- ❖ Προώθηση στην απασχόληση (9,29%)
- ❖ Ψυχαγωγία (9,13%)

Βασικές δεξιότητες και γνώσεις αυτοεξυπηρέτησης και αυτοφροντίδας

Σύνολο κατηγοριών αναπηρίας

- ❖ Ατομική φροντίδα **32,7%**
- ❖ Ατομική υγιεινή **30,04%**
- ❖ Φροντίδα προσωπικού χώρου/αντικειμένων **10,63%**
- ❖ Μετακίνηση **6,62%**
- ❖ Αυτοεξυπηρέτηση στην κοινότητα **5,37%**

Βασικές δεξιότητες και γνώσεις αυτοεξυπηρέτησης και αυτοφροντίδας

Δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης /αυτοφροντίδας	Κινητική αναπηρία	Προβλήματα όρασης	Προβλήματα ακοής	Νοητική υστέρηση	Ψυχική αναπηρία	Πολλές αναπηρίες	Αυτισμός
Ατομική υγιεινή	30,58%	31,55%	28,32%	28,48%	30,34%	30,86%	35,29%
Ατομική φροντίδα	33,33%	37,38%	32,30%	30,56%	31,84%	34,2%	29,41%
Φροντίδα προσωπικού χώρου/αντικειμένων	7,34%	6,31%	10,62%	12,68%	13,48%	8,92%	20,59%
Δεξιότητες σίτισης	6,42%	8,25%	6,64%	6,44%	5,99%	7,06%	5,88%
Μετακίνηση	7,34%	6,80%	4,42%	7,48%	3,75%	8,92%	5,88%
Αυτοεξυπηρέτηση στην κοινότητα	5,81%	2,91%	8,41%	5,61%	7,12%	2,60%	2,94%

Βασικές κοινωνικές δεξιότητες

Σύνολο κατηγοριών αναπηρίας

Βασική κοινωνική δεξιότητα

Κανόνες κοινωνικής

συμπεριφοράς (*κοινωνικοποίηση, κοινωνική αλληλεπίδραση, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες των άλλων, ενεργητικότητα σε κοινωνικά θέματα, κοινωνική προσαρμογή κλπ*)

Βασικές κοινωνικές δεξιότητες

Κοινωνικές δεξιότητες	Κινητική αναπηρία	Προβλήματα όρασης	Προβλήματα ακοής	Νοητική υστέρηση	Ψυχική αναπηρία	Πολλαπλές αναπηρίες	Αυτισμός
Κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς	21,5%	20,2%	20%	18,7%	21,7%	20,2%	33,9%
Συμμετοχή σε ομάδα	11,9%	11,3%	14,7%	11,7%	11,4%	10,3%	5,3%
Επικοινωνία	10,7%	11,6%	10,5%	11,7%	10,5%	10,7%	3,5%
Κοινωνικές εκδηλώσεις/διασκέδαση/ψυχαγωγία	9,4%	9,9%	8,8%	10,3%	9,0%	10,7%	12,5%
Διαπροσωπικές σχέσεις	8,4%	9,2%	5,2%	7,9%	10,3%	7,9%	8,9%

Άλλες δεξιότητες

Διαχείριση/έκφραση συναισθημάτων

Καλλιτεχνικές ασχολίες

Ένταξη στην κοινωνία

Χρήση νέων τεχνολογιών

Δεξιότητες καθημερινής ζωής

Αθλητισμός

Επαγγελματική κατάρτιση/απασχόληση

Γενικές γνώσεις

Χειροτεχνίες/μικροτεχνίες

Σεξουαλική αγωγή

Κοινωνικές συναλλαγές

Αναγνώριση και διαχείριση θεμάτων υγείας

Κυκλοφοριακή αγωγή

Αγωγή κίνησης

Οικολογία

Ασφάλεια/αυτοπροστασία

Προϋποθέσεις αποτελεσματικότητας εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- Η διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών να προηγείται της εκπόνησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Προγράμματα εξειδικευμένα και προσαρμοσμένα στις ανάγκες, στην ηλικία, στις δεξιότητες, στην αντίληψη, στο γνωστικό υπόβαθρο του κάθε ενήλικου ΑμεΑ
- Ικανοποίηση του ατόμου με αναπηρία
- Παροχή δυνατότητας αυτοέκφρασης
- Να λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα του ΑμεΑ
- Να αντιμετωπίζονται ως ενήλικες και όχι σαν παιδιά
- Εξειδικευμένο προσωπικό

Παράγοντες αναποτελεσματικότητας εκπαιδευτικών προγραμμάτων

- Υπερπληθή ή ανομοιογενή «τμήματα»
- Προγράμματα μη προσαρμοσμένα στις ηλικίες των εκπαιδευομένων, έστω και αν είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες τους βάσει της αναπηρίας
- Έλλειψη ή μη επάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού
- Έλλειψη κατάλληλων μέσων και απαραίτητων πόρων
- Τα εκπαιδευτικά προγράμματα δεν εξελίσσονται και δεν πλαισιώνονται ή εμπλουτίζονται συνεχώς από νέα δεδομένα
- Έλλειψη συνεργασίας ή/και ενδιαφέροντος από τις οικογένειες των ατόμων με αναπηρία
- Μη διασύνδεση των προγραμμάτων με το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο κινούνται και εντάσσονται τα άτομα με αναπηρία που μετέχουν.

Προσωπικές συνεντεύξεις – Βασικά συμπεράσματα

- ❖ Τους αρέσει να μαθαίνουν πράγματα
- ❖ Είναι ικανοποιημένοι/ες από τις δράσεις που μετέχουν και τα προγράμματα που παρακολουθούν
- ❖ Δεν έχουν κάνει, απαραιτήτως, μόνοι τους την επιλογή.
- ❖ Τους ενδιαφέρει να μάθουν και άλλα πράγματα, αλλά συνήθως αναφέρονται σε κάτι που έχουν ήδη δει και όχι σε κάτι καινούργιο
- ❖ Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δείχνουν για τις νέες τεχνολογίες

Θέματα προς συζήτηση

-
1. Πώς μπορεί να επιτευχθεί με τον καλύτερο τρόπο η απόκτηση δεξιοτήτων από τα άτομα με αναπηρία;
 2. Πού πρέπει να εστιάζει και τι πρέπει να καλύπτει η δια βίου μάθηση;
 3. Ποιοι είναι οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας προγραμμάτων δια βίου μάθησης;
 4. Πώς μπορεί να διασφαλιστεί ο ενεργητικός ρόλος των ατόμων με αναπηρία;